

Not: Maden (kalker) ocağı işletmesinin ruhsatlandırılması hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-045.02-13896221
Konu : Görüş [Maden (kalker) ocağı hk.]

24/10/2025

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) ... Valiliğinin (Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı) ... tarihli ve E-... sayılı yazısı.
b) ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgide (b)'de kayıtlı yazınız ile; ... Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının ilgi (a) yazısında, Başkanlıklarına yapılan gayrisihhi müessese (GSM) işyeri açma ve çalışma ruhsatı başvurusunda, 25 hektardan küçük alanlı II (a) grubu maden (kalker) ocağı alanı için mevcut 2. sınıf GSM ruhsatına kırma eleme tesisinin de eklenecek olması sebebiyle tesisin işletilmesi için işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı yenileme başvurusunda bulunulduğu, başvuruda yer alan ve sahadaki fiili duruma göre düzenlenmiş olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden (TOBB) alınmış olan 88.500 m³/yıl kapasiteli kırma eleme tesisi doğrultusunda 2. sınıf GSM belgesi düzenlenmesinin talep edildiği, Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinin 78 inci maddesinin üçüncü fıkrasında “*Bu Yönetmelik gereğince çevresel etki değerlendirmesi uygulanacak projeler kapsamına giren madencilik faaliyetleri için yetkili idareler işyeri açma ve çalışma ruhsatı verirken başka bir bilgi ve belge aranmadan ÇED raporunda yer alan belgelere göre işlem yapar.*” hükmünün bulunduğu, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında ise “*16/12/2003 tarihli ve 25318 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ekindeki listede yer alan işletmelerle, birinci sınıf gayrisihhi müessese grubunda yer alan işletmelerin aynı olması durumunda, yetkili idareler ruhsat verirken Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) dosyasında yer alan belgelere göre işlem yapar.*” hükmü ile aynı Yönetmeliğin eki Ek-2, Gayrisihhi Müesseseler Listesinin A) Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseseler bölümünün 3-10 uncu maddesindeki “*Maden Kanununun 2 nci maddesinde yer alan I. Ve II. grup madenlerin her türlü işlemde geçirilmesi (kırma, eleme, öğütme, yıkama ve benzeri) projelerinden 100.000 m³/yıl ve üzeri kapasitede olanlar.*” hükmü ile 1. sınıf GSM değerlendirme kriterinin belirlendiği, bu kapsamda ruhsat sahibi tarafından Başkanlıklarına sunulan ve TOBB tarafından iki yılda bir güncellenen kapasite raporu belgesinin hangi kapsamda değerlendirmeye alınması gerektiği, kırma eleme tesisinin GSM sınıf tespitinin yapılabilmesi için kapasitesinin GSM başvuru evrakları içinde yer alan ÇED belgesi ve nihai proje tanıtım dosyasındaki (153.600 m³/yıl) doğrultusunda mı yoksa sahadaki fiili duruma göre TOBB tarafından düzenlenen kapasite raporu belgesindeki (88.500 m³/yıl) miktar üzerinden mi değerlendirilmesi gerektiği hususunda Bakanlığınız görüşünün talep edildiği belirtilmiş olup uygulama birliğinin sağlanması bakımından konuya ilişkin Bakanlığımız görüşünün bildirilmesi istenilmiştir.

Bilindiği üzere, 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 4 üncü maddesi “*3 üncü*

maddede belirtilen merciler, izin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,

b) Çevre kirliliğine yol açmamak,

c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak.” hükmünü,

3213 sayılı Maden Kanunun 2 nci maddesi “Yer kabuğunda ve su kaynaklarında tabii olarak bulunan, ekonomik ve ticarî değeri olan petrol, doğal gaz, jeotermal ve su kaynakları dışında kalan her türlü madde bu Kanuna göre madendir.

Madenler aşağıda sıralanan gruplara göre ruhsatlandırılır:

I. Grup madenler

...

II. Grup madenler

a) Kalsit, Dolomit, Kalker, Granit, Andezit, Bazalt gibi kayalardan agrega, hazır beton ve asfalt yapılarak kullanılan kayalar.

...

c) Kalsit, Dolomit, Kalker, Granit, Andezit, Bazalt gibi kayalardan entegre çimento, kireç ve kalsit öğütme tesisinde kullanılan kayalar.

...” hükmünü,

7 nci maddesi “...

Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı tarafından verilir. (Ek cümle: 14/2/2019-7164/8 md.) Maden ruhsat sahaslarında, maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki geçici tesisler dışındaki faaliyetler ve/veya tesisler için Bakanlığın izni olmaksızın hiçbir surette işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenemez. Bu ruhsatların verilmesi sırasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre belediyelerin tahsil ettiği işyeri açma izni harcı büyükşehir belediyesi olan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, büyükşehir belediyesi olmayan illerde il özel idaresi tarafından tahsil edilir. Bu bedelin % 50’si ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına aktarılır. Bu alanların belediyelerin mücavir alanı içerisinde kalması durumunda tahsil edilen harcın % 50’si ilgili belediyenin hesabına aktarılır.

...

Çevresel etki değerlendirmesi işlemleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürütülür. Çevresel etki değerlendirmesi sürecinde ilgili kurumlar görüşlerini en geç üç ay içinde verir. Kurumların ilave süre talep etmeleri halinde en fazla bir ay ek süre verilir. Tüm değerlendirmelerini tamamlayarak bu süreler içinde görüş bildirmeyen kurumun görüşü olumlu kabul edilir. İzin vermiş kurumlar çevresel etki değerlendirmesi sürecinde olumsuz görüş veremez. Çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı alınan madencilik faaliyetleri için, ilgili kurum tarafından varsa mali yükümlülükler alınarak en geç bir ay içinde diğer işlemler tamamlanır.

...” hükmünü,

Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinin 78 inci maddesi “...

Bu Yönetmelik gereğince çevresel etki değerlendirmesi uygulanacak projeler kapsamına giren madencilik faaliyetleri için yetkili idareler işyeri açma ve çalışma ruhsatı verirken başka bir bilgi ve belge aranmadan ÇED raporunda yer alan belgelere göre işlem yapar.

...” hükmünü,

82/E maddesi “Gayrisihî müesseseler kapsamına giren maden üretim faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan tesisler için verilen işyeri açma ve çalışma

ruhsatı, maden ruhsat alanının tümünü kapsar ve ruhsat sahasındaki ana faaliyet dalı esas alınarak maden ruhsat sahibi adına işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir.

Aynı maden ruhsat sahasında bulunsa bile işletmecisi ve faaliyet konusu farklı olan maden üretim faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan tesisler için ayrı işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir.” hükmünü,

82/Ğ maddesi “Gayrisihhî müesseseler kapsamına giren maden üretim faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan tesislerin bulunduğu alanın ve faaliyet konusunun değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur.

Gayrisihhî müesseseler kapsamına giren maden üretim faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan tesislerin yeniden sınıflandırılması veya tesiste yapılan bir değişiklik neticesinde bir alt sınıfa geçen tesislerin yeniden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması gerekmez. Ancak gayrisihhî müesseseler kapsamına giren maden üretim faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan tesislerin yeniden sınıflandırılmasında yapılan değişiklik neticesinde üst sınıfa geçmiş olanlarının bir yıl içinde yeni sınıfa göre işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması zorunludur.” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (a) bendi “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,” ve (t) bendi “İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açamaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.”, üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü ve beşinci fıkrası “16/12/2003 tarihli ve 25318 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ekindeki listede yer alan işletmelerle, birinci sınıf gayrisihhî müessese grubunda yer alan işletmelerin aynı olması durumunda, yetkili idareler ruhsat verirken Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) dosyasında yer alan belgelere göre işlem yapar.” hükmünü,

9 uncu maddesinin ikinci fıkrası “Bu Yönetmelik ile sınıf tespiti yapılmamış gayrisihhî müesseseler için sınıf tespiti; ilgili tesisin neden olabileceği kirleticilerin nitelik ve niceliği ile izalesi konusundaki proje ve açıklama raporu, neden olabileceği çevre sağlığı riskleri, açıklamalı proses akım şeması, eğer kurulu ise kapasite raporu (yoksa kişinin beyanı), toplam motor gücü, toplam personel sayısı ve tesisin diğer özelliklerine ilişkin bilgi ve belgeler dikkate alınarak Sağlık Bakanlığı tarafından yapılarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirilir.” hükmünü,

10 uncu maddesi “Adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenir. Talî faaliyet konuları ruhsatta ayrıca belirtilir.

Aynı adreste bulunsa bile ana faaliyet konusu veya işletmecisi farklı olan işyerlerine ayrı ayrı ruhsat düzenlenir.

İşyerlerinin depo olarak kullandıkları yerler, işyeri açma ve çalışma ruhsatında gösterilir.

Gayrisihhî müesseseler kapsamına giren maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan geçici tesisler için birlikte veya ayrı ayrı verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatı, ÇED kapsamındaki madencilik faaliyetleri için ÇED koordinatları içindeki alanı, bunun dışındaki madencilik faaliyetleri için maden ruhsat alanının tamamı ile geçici tesisleri kapsar. Maden ruhsat sahasındaki faaliyetler esas alınarak maden ruhsat sahibi adına ya da maden ruhsat sahibinin muvafakati bulunmak kaydıyla işletmeci adına işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir. Ancak, aynı maden ruhsat sahasında bulunsa bile işletmecisi farklı olan maden üretim faaliyetleri ve bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan geçici tesisler için ayrı ayrı işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir

Gayrisihhî müesseselerde tâlî faaliyet konuları, ana faaliyet konusunun sınıfıyla aynı veya alt düzeyde olacak şekilde belirlenir.” hükmünü,

15 inci maddesinin altıncı fıkrası “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine göre ÇED olumlu kararı alınmış olan maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan geçici tesisler için inceleme kurulu oluşturulmaz.” hükmünü,

17 nci maddesi “Gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler Örnek 2’de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye başvurur.

Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki geçici tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı il özel idareleri tarafından verilir. Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere bağlı geçici tesislere dayalı olarak üretim yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler Örnek 7’de yer alan formu doldurarak il özel idaresine başvurur. Başvurularda bu formda yer alanlar dışında başka bir bilgi ve belge istenilmez. Maden arama faaliyetleri işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi değildir. Ancak, arama ruhsat dönemi içinde üretim yapılması halinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınması zorunludur. Madencilik faaliyetleri için işyeri açma ve çalışma ruhsatı Örnek 8’de yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenir.

10/9/2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğine göre verilen geçici faaliyet belgesi, bu madde ile 21 inci, 22 nci ve 23 üncü maddelerin uygulanmasında çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi yerine geçer.” hükmünü

28 inci maddesi “Gayrisihhî müesseselerde işletmenin faaliyet alanının değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur.

...

Gayrisihhî müesseselerin yeniden sınıflandırılması veya tesiste yapılan bir değişiklik neticesinde bir alt sınıfa geçen tesislerin yeniden ruhsat alması gerekmez. Ancak gayrisihhî müesseselerin yeniden sınıflandırılmasında yapılan değişiklik neticesinde üst sınıfa geçmiş olan tesislerin bir yıl içinde yeni sınıfa göre açılma ruhsatı alması zorunludur.” hükmünü,

Yönetmeliğin eki (EK-2)’de yer alan “GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER LİSTESİ” kısmının “A) BİRİNCİ SINIF GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER” başlıklı bölümünün “3-MADEN SANAYİİ” başlıklı alt bölümü “...

3.7- 25 hektar ve üzeri çalışma alanında (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletmeler,

...

3.10-Maden Kanununun 2 nci maddesinde yer alan I. ve II. Grup madenlerin her türlü işleminden geçirilmesi (kıрма, eleme, öğütme, yıkama ve benzeri) projelerinden 100.000 m³/yıl ve üzeri kapasitede olanlar.” hükmünü ve “B) İKİNCİ SINIF GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER” başlıklı bölümünün “3- MADEN SANAYİİ” başlıklı alt bölümü “...

3.13- Her türlü madenin çıkarılması (birinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler kapsamında yer almayanlar)

...

3.17-Maden Kanununun 2 nci maddesinde yer alan ve birinci sınıf gayrisihhî müesseseler kapsamında olmayan I. Ve II. Grup madenlerin her türlü işleme sokulması (kırma, eleme, öğütme, yıkama ve benzeri),” hükmünü içermektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde;

Gayrisihhî müesseselerin Sağlık Bakanlığı tarafından yapılacak sınıf tespitlerinde, ilgili tesisin neden olabileceği kirleticilerin nitelik ve niceliği ile izalesi konusundaki proje ve açıklama raporu, neden olabileceği çevre sağlığı riskleri, açıklamalı proses akım şeması, eğer kurulu ise kapasite raporu (yoksa kişinin beyanı), toplam motor gücü, toplam personel sayısı ve tesisin diğer özelliklerine ilişkin bilgi ve belgelerin esas alındığı,

25 hektar ve üzeri çalışma alanında (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletmelerin birinci sınıf gayrisihhî müessese, 25 hektardan az çalışma alanına sahip açık işletmelerin ise ikinci sınıf gayrisihhî müessese olarak ruhsatlandırılması gerektiği,

3213 sayılı Maden Kanununun 2 nci maddesinde yer alan I. ve II. grup madenlerin her türlü işleminden geçirilmesi (kırma, eleme, öğütme, yıkama ve benzeri) projelerinden 100.000 m³/yıl ve üzeri kapasitede olanların birinci sınıf gayrisihhî müessese olarak, Kanunun 2 nci maddesinde yer alan ve birinci sınıf gayrisihhî müesseseler kapsamında olmayan I. ve II. grup madenlerin her türlü işleme sokulmasının (kırma, eleme, öğütme, yıkama ve benzeri) ise ikinci sınıf gayrisihhî müessese olarak ruhsatlandırılması gerektiği,

Dolayısıyla, halihazırda 25 hektardan az çalışma alanında kurulu olan bahse konu maden (kalker) ocağı işletmesinin ikinci sınıf gayrisihhî müessese kapsamında ana faaliyet konusu olarak ruhsatlandırmaya tabi olduğu, aynı maden ruhsat sahasında yer alan ve madencilik faaliyetlerine dayalı olarak üretim yapılan tesislerin ise kurulu toplam üretim kapasitesinin 100.000 m³/yıl altında olması durumunda işletmecisi aynı kişi olmak kaydıyla ikinci sınıf gayrisihhî müessese olarak ana faaliyet konusuna tali faaliyet olarak ekleneceği

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ve rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür